

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA ĐỘI NGŨ TRÍ THỨC TRẺ TRONG XÂY DỰNG NỀN HÀNH CHÍNH HIỆN ĐẠI Ở VIỆT NAM

PROMOTING THE ROLE OF YOUNG INTELLECTUALS IN BUILDING A MODERN PUBLIC ADMINISTRATION IN VIETNAM

HUỲNH QUỐC THỊNH (*)

Tóm tắt: *Đội ngũ trí thức trẻ (công chức trẻ) trong các cơ quan hành chính có vai trò xung kích, sáng tạo, là nguồn nhân lực chất lượng cao cho sự phát triển bền vững, công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế của đất nước; là lực lượng nòng cốt trong nghiên cứu khoa học, đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp, tiếp thu công nghệ tiên tiến và duy trì, xây dựng, phát triển các giá trị văn hóa truyền thống và hiện đại. Việt Nam đang tiến bước vào kỷ nguyên mới, trong bối cảnh đó, chúng ta cần tiếp tục phát huy tiềm năng và vai trò to lớn của đội ngũ trí thức trẻ để không chỉ góp phần xây dựng nền hành chính hiện đại, mà còn khơi dậy ý chí, khát vọng xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc trong tình hình mới.*

Từ khóa: *Đội ngũ trí thức trẻ; nền hành chính hiện đại; phát huy vai trò.*

Abstract: *Young intellectuals (young civil servants) in administrative agencies play a pioneering and creative role and constitute a high-quality human resource for sustainable development, industrialization, modernization and international integration of the country. They are a core force in scientific research, innovation, entrepreneurship, the adoption of advanced technologies and the preservation, construction, and development of both traditional and modern cultural values. As Vietnam enters a new era of development, it is essential to further promote the potential and significant role of young intellectuals, not only in contributing to the building of a modern public administration but also in inspiring determination and aspiration to firmly build and safeguard the Fatherland in the new context.*

Keywords: *Young intellectuals; modern public administration; role promotion.*

Ngày nhận bài: 20/12/2025 Ngày biên tập: 27/01/2026 Ngày duyệt đăng: 10/02/2026

1. Vai trò của đội ngũ trí thức trẻ trong xây dựng nền hành chính hiện đại ở Việt Nam

Trong bối cảnh đẩy mạnh cải cách hành chính và chuyển đổi số quốc gia, việc phát huy vai trò của đội ngũ trí thức trẻ có ý nghĩa đặc biệt quan trọng đối với xây dựng nền hành chính hiện đại, chuyên nghiệp và hiệu quả. Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng xác định:

(*) *ThS; Học viện Hàng không Việt Nam*

“Xây dựng đội ngũ trí thức có chất lượng cao, phát huy vai trò trong đổi mới sáng tạo, phát triển khoa học - công nghệ và chuyển đổi số quốc gia”⁽¹⁾. Trong thực tế, trí thức trẻ là lực lượng tiên phong trong chuyển đổi số nền hành chính. Do được đào tạo bài bản, nhanh nhạy với công nghệ và môi trường số, trí thức trẻ có khả năng làm chủ các phần mềm quản lý, cơ sở dữ liệu quốc gia, hệ thống dịch vụ công trực tuyến và các nền tảng số phục vụ

quản lý nhà nước, góp phần đổi mới tư duy và lề lối làm việc trong khu vực công, từng bước thay thế phương thức làm việc thủ công, rập khuôn bằng các quy trình chuẩn hóa, minh bạch và hiệu quả hơn.

Đội ngũ trí thức trẻ là nguồn lực quan trọng cho sáng tạo; luôn có tinh thần dám nghĩ, dám làm, đề xuất các sáng kiến, giải pháp nhằm đơn giản hóa thủ tục, giảm chi phí tuân thủ và loại bỏ các rào cản hành chính không cần thiết; là lực lượng kế cận để xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức chất lượng cao. Việc tạo điều kiện để trí thức trẻ phát huy năng lực, cống hiến và trưởng thành không chỉ góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động của bộ máy hành chính, mà còn bảo đảm tính kế thừa, ổn định và phát triển bền vững của nền hành chính nhà nước. Có thể khẳng định, phát huy vai trò của trí thức trẻ là yêu cầu khách quan trong xây dựng nền hành chính hiện đại. Khi được trao cơ hội và môi trường phù hợp, trí thức trẻ sẽ tạo động lực mới cho đổi mới quản trị quốc gia và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong khu vực công, đáp ứng yêu cầu phát triển của nền hành chính nhà nước trong giai đoạn hiện nay.

Trong những năm qua, đội ngũ trí thức trẻ của Việt Nam đã từng bước khẳng định vai trò xung kích, tiên phong trong tiến trình hiện đại hóa nền hành chính nhà nước. Với lợi thế về trình độ học vấn, khả năng tiếp cận nhanh với khoa học, công nghệ và tư duy đổi mới, trí thức trẻ đang trở thành lực lượng quan trọng thúc đẩy cải cách hành chính, xây dựng Chính phủ số, hướng tới nền hành chính hiện đại, chuyên nghiệp và phục vụ. Một trong những kết quả nổi bật là trình độ học vấn của đội ngũ cán bộ, công chức trẻ, đặc biệt ở cấp cơ sở, ngày càng được nâng cao rõ rệt: “Tỷ lệ cán bộ cấp xã có trình độ đại học trở lên đã đạt hơn 92%”⁽²⁾. Đây là bước chuyển biến quan trọng, cho thấy quá trình “trí thức hóa” đội ngũ cán bộ cơ sở đang diễn ra mạnh mẽ, tạo nền tảng vững chắc cho việc áp dụng các mô hình quản trị hiện đại, chuẩn hóa quy trình hành chính và nâng cao chất lượng phục vụ người dân, doanh nghiệp.

Thực tế cho thấy vai trò ngày càng rõ nét của đội ngũ trí thức trẻ trong nền công vụ ở Việt Nam, góp phần làm thay đổi diện mạo nền hành chính theo hướng hiện đại, minh bạch và hiệu quả hơn. Những kết quả đạt được trong việc phát huy vai trò của trí thức trẻ không chỉ mang ý nghĩa trước mắt, mà còn có tác động lâu dài đối với tiến trình cải cách và hiện đại hóa nền hành chính nhà nước. Đặc biệt là ở cấp cơ sở, sự tham gia tích cực của trí thức trẻ đã góp phần nâng cao chất lượng quản trị địa phương, rút ngắn khoảng cách giữa chính quyền và người dân. Việc chuẩn hóa quy trình giải quyết thủ tục hành chính, áp dụng dịch vụ công trực tuyến và tăng cường minh bạch thông tin đã giúp giảm thiểu chi phí thời gian, chi phí không chính thức, đồng thời nâng cao mức độ hài lòng của người dân và doanh nghiệp. Bên cạnh đó, trí thức trẻ còn là lực lượng quan trọng trong việc tiếp thu và triển khai các mô hình quản trị hiện đại, phù hợp với điều kiện thực tiễn. Thông qua việc tham gia trực tiếp vào xây dựng, vận hành các hệ thống thông tin quản lý và nền tảng số, đội ngũ này đã góp phần tạo nền móng cho quá trình chuyển đổi từ hành chính truyền thống sang hành chính số, từng bước nâng cao năng lực quản trị quốc gia trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng.

2. Những hạn chế trong việc phát huy tiềm năng của đội ngũ trí thức trẻ để xây dựng nền hành chính hiện đại

Mặc dù đã đạt được những kết quả quan trọng, song việc phát huy vai trò và sức sáng tạo của đội ngũ trí thức trẻ trong nền hành chính ở Việt Nam vẫn còn một số hạn chế về cơ chế, chính sách để thu hút và trọng dụng nhân tài, nhất là đối với cán bộ trẻ trong khu vực công chưa đạt như kỳ vọng. Báo cáo giám sát của Ủy ban Thường vụ Quốc hội cho thấy: “Trong 6 năm qua, cả nước mới chỉ thu hút được 706 sinh viên tốt nghiệp xuất sắc và cán bộ khoa học trẻ theo Nghị định 140/2017/NĐ-CP”⁽³⁾. Con số này được đánh giá là còn rất khiêm tốn so với nhu cầu thực tế về nguồn nhân lực chất lượng cao của hàng nghìn cơ quan hành chính trên cả nước, đồng thời phản ánh những hạn chế trong việc cụ thể hóa và

triển khai các chính sách thu hút trí thức trẻ. Bên cạnh đó, môi trường làm việc và chế độ đãi ngộ trong khu vực hành chính nhà nước chưa đủ sức tạo động lực lâu dài cho trí thức trẻ. Cụ thể, “hơn 39.500 cán bộ, công chức, viên chức đã nghỉ việc hoặc chuyển sang khu vực tư nhân trong giai đoạn 2020-2023”⁽⁴⁾, trong đó lực lượng trẻ chiếm tỷ lệ đáng kể. Đây là dấu hiệu cho thấy nền hành chính vẫn chưa tạo ra những “cú hích” đủ mạnh về cơ chế đãi ngộ và môi trường phát triển để giữ chân người tài, đặc biệt là đối với cán bộ trẻ.

Nếu chậm được khắc phục, sự dịch chuyển lực lượng trí thức trẻ từ khu vực công sang khu vực tư hoặc ra nước ngoài sẽ ngày càng gia tăng, làm suy giảm nguồn nhân lực chất lượng cao của bộ máy hành chính nhà nước. Trong bối cảnh yêu cầu chuyển đổi số và cải cách hành chính ngày càng cao, nếu không có lực lượng trẻ làm nòng cốt, nền hành chính sẽ khó theo kịp tốc độ phát triển của khoa học - công nghệ và nhu cầu ngày càng đa dạng của xã hội. Ngoài ra, những hạn chế về môi trường làm việc và cơ chế phát triển cũng có thể làm giảm niềm tin và tinh thần trách nhiệm của trí thức trẻ đối với khu vực công. Điều này không chỉ ảnh hưởng đến hiệu quả công việc, mà còn tác động tiêu cực đến chất lượng phục vụ người dân, doanh nghiệp.

3. Giải pháp tiếp tục phát huy vai trò của đội ngũ trí thức trẻ trong xây dựng nền hành chính hiện đại

Nhằm tháo gỡ những “điểm nghẽn” trong việc tuyển dụng, sử dụng, bố trí đội ngũ trí thức trẻ thực sự có tài năng; việc phát huy vai trò của trí thức trẻ trong xây dựng nền hành chính hiện đại cần có giải pháp đồng bộ, mang tính đột phá, chuyển mạnh từ tư duy “quản lý con người” sang tư duy “trọng dụng nhân tài” và “tạo không gian phát triển”. Theo định hướng này cần thực hiện tốt các giải pháp sau:

Một là, tiếp tục hoàn thiện thể chế, cơ chế, chính sách đặc thù trong thu hút, trọng dụng trí thức trẻ.

Cần tiếp tục hoàn thiện thể chế, cụ thể hóa các quy định pháp luật nhằm tháo gỡ rào cản về thủ tục hành chính trong tuyển dụng và sử dụng trí thức trẻ. Trên thực tế, nhiều quy trình

tuyển dụng hiện nay vẫn nặng về hình thức, chưa phản ánh đầy đủ năng lực thực tiễn và khả năng sáng tạo của trí thức trẻ. Theo đó, cần đột phá trong quy trình tuyển dụng, mạnh dạn áp dụng các cơ chế như “tuyển dụng đặc cách” đối với trí thức trẻ có phẩm chất đạo đức tốt, có những thành tích trong nghiên cứu khoa học nổi bật, sản phẩm cụ thể; có bằng cấp từ các cơ sở đào tạo uy tín trong và ngoài nước, thay vì bắt buộc phải trải qua các kỳ thi sát hạch truyền thống vốn chưa đánh giá toàn diện năng lực thực tế. Cách làm này không chỉ rút ngắn thời gian tuyển dụng mà còn thể hiện rõ quan điểm trọng dụng nhân tài của Nhà nước. Cùng với đó, cần cụ thể hóa chính sách ưu đãi về tiền lương và thu nhập theo hướng gắn với vị trí việc làm và kết quả đầu ra để tạo động lực thực chất cho trí thức trẻ, khắc phục tư duy cào bằng, nặng về thâm niên trong khu vực công.

Hai là, xây dựng văn hóa dám nghĩ, dám làm, dám đổi mới sáng tạo, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung.

Một nền hành chính hiện đại không thể thiếu môi trường khuyến khích sáng tạo và chấp nhận rủi ro có kiểm soát. Trí thức trẻ chỉ có thể phát huy hết năng lực khi được trao quyền thử nghiệm, được bảo vệ trước những sai sót mang tính khách quan trong quá trình đổi mới. Vì vậy, cần thực hiện nghiêm và hiệu quả cơ chế, chính sách bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, cho phép trí thức trẻ triển khai các mô hình, sáng kiến mới trong phạm vi được kiểm soát. Việc thí điểm các mô hình “sandbox” về công nghệ số, cải cách quy trình quản trị hay cung ứng dịch vụ công sẽ tạo điều kiện để trí thức trẻ thử nghiệm ý tưởng, từ đó rút kinh nghiệm và nhân rộng các cách làm hiệu quả; xây dựng môi trường làm việc dân chủ, cởi mở là yêu cầu không thể thiếu. Cần từng bước phá bỏ tư duy thứ bậc khắt khe, thiết lập các kênh đối thoại trực tiếp giữa lãnh đạo và cán bộ trẻ, để tiếng nói phản biện, sáng kiến cải cách của trí thức trẻ được lắng nghe, ghi nhận và tôn trọng. Khi môi trường sáng tạo được hình thành và duy trì, vấn đề đặt ra tiếp theo là làm thế nào để trang bị cho trí thức trẻ năng lực thực tiễn và kỹ năng cần thiết, qua đó gắn

chặt công tác đào tạo, bồi dưỡng với yêu cầu chuyển đổi số và nhiệm vụ công vụ cụ thể.

Ba là, chú trọng công tác đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ trí thức trẻ gắn với thực tiễn và yêu cầu chuyển đổi số.

Đào tạo, bồi dưỡng trí thức trẻ cần được thực hiện theo hướng thực chất, gắn lý luận với thực tiễn công vụ, tránh tình trạng nặng về bằng cấp, nhẹ về năng lực hành động. Một trong những giải pháp quan trọng là đẩy mạnh các chương trình đào tạo trong thực tiễn công việc, nhiệm vụ được giao; thông qua luân chuyển cán bộ trẻ về cơ sở, về những vị trí công tác trực tiếp giải quyết công việc của người dân và doanh nghiệp. Quá trình cọ xát với thực tiễn sẽ giúp trí thức trẻ tích lũy kinh nghiệm, thấu hiểu đời sống xã hội, từ đó đề xuất các sáng kiến cải cách sát thực hơn. Đồng thời, cần nâng cao năng lực số một cách toàn diện cho trí thức trẻ. Đào tạo không chỉ dừng lại ở kỹ năng sử dụng phần mềm, mà cần chú trọng bồi dưỡng tư duy dữ liệu, năng lực phân tích thông tin, bảo đảm an toàn, an ninh mạng và khả năng làm chủ công nghệ trong quản trị quốc gia. Đây là nền tảng để trí thức trẻ thực sự trở thành lực lượng nòng cốt trong xây dựng chính phủ số và nền hành chính số. Tuy nhiên, đào tạo và trao cơ hội thử nghiệm chỉ thực sự mang lại hiệu quả lâu dài khi đi kèm với cơ chế đánh giá, sử dụng và phát triển nghề nghiệp minh bạch; do đó, việc gắn trách nhiệm với lộ trình thăng tiến rõ ràng cho trí thức trẻ là giải pháp không thể thiếu.

Bốn là, gắn trách nhiệm cá nhân với chức trách, nhiệm vụ được giao; có cơ chế, chính sách đãi ngộ xứng đáng cho đội ngũ trí thức trẻ.

Để thu hút và phát huy hiệu quả vai trò của đội ngũ trí thức trẻ, cần xây dựng lộ trình phát triển sự nghiệp minh bạch, rõ ràng. Công tác quy hoạch, bổ nhiệm cán bộ trẻ phải dựa trên năng lực, kết quả công việc và mức độ cống hiến, thay vì phụ thuộc vào tuổi nghề hay quan hệ hành chính. Việc bổ nhiệm trí thức trẻ có năng lực vượt trội vào các vị trí quản lý không chỉ tạo động lực phấn đấu cho cá nhân mà còn là thông điệp rõ ràng về quyết tâm trọng dụng nhân tài của Nhà nước. Đây cũng là giải pháp quan trọng nhằm ngăn chặn tình trạng “chảy

máu chất xám” từ khu vực công sang khu vực tư, bảo đảm tính kế thừa và phát triển bền vững của nền hành chính hiện đại. Bên cạnh đó, cần sớm hoàn thiện cơ chế, chính sách trong việc đãi ngộ xứng đáng đối với những trí thức trẻ có đóng góp thiết thực bằng sản phẩm cụ thể trong nền công vụ.

Đội ngũ trí thức trẻ đang và sẽ tiếp tục giữ vai trò quan trọng trong tiến trình xây dựng nền hành chính hiện đại, chuyên nghiệp và phục vụ người dân, doanh nghiệp. Với lợi thế về tri thức, năng lực sáng tạo và khả năng thích ứng nhanh với chuyển đổi số, đội ngũ này không chỉ là lực lượng trực tiếp triển khai cải cách hành chính mà còn góp phần đổi mới tư duy quản trị và nâng cao chất lượng hoạt động của bộ máy nhà nước. Việc triển khai đồng bộ các giải pháp này sẽ góp phần quan trọng vào nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản trị quốc gia, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế sâu rộng hiện nay. Xây dựng nền hành chính hiện đại không phải là đích đến cuối cùng, mà là một hành trình liên tục đổi mới, trong đó đội ngũ trí thức trẻ không chỉ là “một hệ sinh thái trong nền công vụ” công bằng và đầy cảm hứng, mà đội ngũ trí thức trẻ còn góp phần là lực lượng nòng cốt trong việc xây dựng nền hành chính của Việt Nam đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc./.

Ghi chú:

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021.

(2) Bộ Nội vụ, *Báo cáo tổng kết công tác năm 2024 về chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức cấp xã* (tài liệu tổng hợp phục vụ công tác quản lý nhà nước), H.2025.

(3) Ủy ban Thường vụ Quốc hội, *Báo cáo giám sát việc thực hiện chính sách, pháp luật về thu hút và trọng dụng nhân tài*, H.2023.

(4) Bộ Nội vụ, *Công chức, viên chức thôi việc, nghỉ việc*, Cổng Thông tin điện tử Bộ Nội vụ, truy cập ngày 03/01/2026. Xem <https://moha.gov.vn>.